Растителна защита

електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

Растителнозащитни дейности в трайните насаждения през юни

ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата 10.06.2026 | **Брой** 6/2026 | **ISSN** 2815-522X | **Език** BG
www.plant-protection.com/article/2432?lang=bg

Метеорологичните условия през първото и второто десетдневие на юни ще са предпоставка за повишен инфекциозния фон от гъбни патогени - късно кафяво гниене по овошките, струпясване по ябълка и круша, ако преди това не сте се справили с тези болести. През месеца трябва да продължат третиранията при овошките срещу плодовите червей, листоминиращите молци и листните въшки.

По-подходящи условия за провеждане на растителнозащитни пръскания ще се създадат през третото десетдневие на месеца.

В овощните разсадници

Продължава борбата с болестите и неприятелите в питомниците, семенилищата и маточниците с клонови и дюлеви подложки.

Ябълковите и крушовите питомници и маточници се пръскат с меден препарат -1 % бордолезов разтвор, Фунгуран ОН 50 ВП -150-250 г/дка, Шампион ВП - 0,3 %, Капър Кий – 180-300 г/дка срещу струпясване и с пиретроиден инсектицид – Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка) или Дипел 2Х (0,1 %) срещу листогризещи насекоми и с един от препаратите – Афинто (14 г/дка), Моспилан (25г/дка), Тепеки (14 г/дка), Клоузър 120 ЕК (20 м/дка, а при силно нападение 40 мл/дка) срещу листни въшки. Пръсканията продължават до завършване на растежа.

Брашнеста мана по праскова

Чувствителните на брашнеста мана ябълкови и прасковени сортове и клоновите ябълкови подложки се пръскат през 8-10 дни с препарат на база сяра - Сяра ВГ 600 г/дка, Солфо 80 ВГ – 750 г/дка.

Вишневите и черешовите сортове, махалебковите подложки се пръскат през 8-10 дни със Силит 544 СК – 125 мл/дка срещу цилиндроспориоза.

Клоновите дюлеви подложки и крушовия разсад в семенилищата се пръскат с меден препарат - 1 % бордолезов разтвор, Фунгуран ОН 50 ВП -150-250 г/дка, Шампион ВП - 0,3 %, Капър Кий – 180-300 срещу кафяви листни петна през интервал от 10 дни до завършване на растежа.

При наличие на калифорнийска щитоносна въшка и бяла американска пеперуда се пръска съответно с пиретроиден инсектицид – Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка) или Дипел 2Х (0,1 %) срещу бяла американска пеперуда. Гъсеничните гнезда на бялата американска пеперуда се изрязват и се изгарят.

В овощните насаждения

Поражения нанесени от гъсениците на сливов плодов червей

Поставят се отровни ловни пояси за унищожаване на гъсениците от второ поколение на сливовия плодов червей. Събират се опадалите червиви плодове – ябълки, круши, сливи, орехи за да се намали плътността на второто поколение на плодовите червеи. Поставят се феромонови примамки за улавяне на пеперудите на плодовите червеи, във връзка с определяне на момента за пръскане срещу второто им поколение.

Правят се прегледи на неотровните ловни пояси за установяване началото на летежа на пеперудите от второто поколение плодови червеи.

Преглеждат се 2500-3000 ябълкови плода от различни сортове, събрани от няколко дървета разпръснати в насаждението, за да се установи червивостта и необходимостта от пръскане срещу второто поколение на ябълковия плодов червей. При червивост по-малка от 2%, пръскане не се извършва. Събират се окапалите червиви плодове и се унищожават, за да се намали плътността на плодовите червеи от второ поколение.

Събират се и се унищожават червивите лешникови плодове, за да се намали плътността на лешниковия хоботник

Правят се наблюдения за установяване на първите петна от ръжда по сливата, върху развитието на листоминиращите молци, акари. Продължава обследването на овощните насаждения за откриване на дървета, заразени от вирусни болести и маркирането им.

Поставят се отровни примамки (картофи, моркови или други зеленчуци напоени с Актелик 50 ЕК, Biona Sincar - 4 л на 1 кг) или се заравя Мезурол Шнекенкорн (250 г/дка) срещу сляпо куче. С лопатка или щипка примамката се поставя в ходовете на сляпото куче.

Калифорнийската щитоносна въшка (Quadraspidiotus perniciosus) е външнокарантенен неприятел и е разпространен само в някои райони на България. Тя е типичен многояден вид. Установено е да вреди на повече от 260 растения. Най-често се среща по бялото и черното френско грозде, ябълката, крушата, японската дюля, глога, прасковата, сливата, черешата, ясена, акацията, тополата, върбата и др. и по-рядко по кайсията, ореха, бадема, лозата, хризантемата и др. По плодовете въшките се струпват най-често в ямичката на дръжката и на цветното дънце. Когато нападението е силно, въшките може да се видят по цялата по-

върхност на плода, вследствие на което плодът придобива пъстро червено-виолетово напетняване. Такива плодове имат ниска търговска стойност. За биологична борба срещу калифорнийската щитоносна въшка се използват паразитите ѝ Prospaltella perniciosi, Aphytis proclia, Aphytis mitilospidis и др., които се разселват в нападнатите картотекирани площи в рамките на интегрираната растителна защита.

Срещу калифорнийска щитоносна въшка се третира с пиретроиден инсектицид – Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка).

Гнезда на бяла американска пеперуда

Намерените гъсенични гнезда на бяла американска пеперуда се изрязват и се изгарят, а нападнатите насаждения се третират с Дипел 2Х (0,1 %).

През месеца ябълковите дървета се пръскат два пъти с препарат на база сяра - Сяра ВГ 600 г/дка, Солфо 80 ВГ – 750 г/дка или един от препаратите - Систан 20 ЕВ – 0,03 %, Луна Експирианс – 50-75 мл/ дка, Флинт Макс 75 ВГ – 0,02 % срещу брашнеста мана.

Прасковените насаждения се пръскат с препарат на база сяра - Сяра ВГ 600 г/дка, Солфо 80 ВГ – 750 г/дка или един от препаратите - Систан 20 ЕВ – 0,03 %, Луна Експирианс – 50-75 мл/ дка, Флинт Макс 75 ВГ – 0,02 % срещу брашнеста мана и с пиретроиден инсектицид – Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка) срещу източен плодов червей, анарзия, зелен бръмбар, листни и щитоносни въшки, листогризещи гъсеници и с един от препаратите - Валмек (60-96 мл/дка), Аполо 50 СК (40 мл/дка), Нисоран 5 ЕК (0,05 %), Натуралис (100-150 мл/дка) срещу акари.

Прасковеният клонков молец (Anarsia lineatella Zell.) е разпространен навсякъде в страната, но по-масово в районите, където се отглеждат праскови и кайсии. Напада също сливата, бадема, вишната, черешата и джанката. Гъсеницата на прасковения молец нагризва младите летораст, като унищожава едногодишния прираст и причинява червясване на плодовете и когато не се провежда борба с прасковен клонков молец, повредите достигат 15-20%.

Второ пръскане на прасковените насаждения се провежда след 10-12 дни с пиретроиден инсектицид – Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка) срещу анарзия и с препарат на база сяра - Сяра ВГ 600 г/дка, Солфо 80 ВГ – 750 г/дка или един от препаратите - Систан 20 ЕВ – 0,03 %, Луна Експирианс – 50-75 мл/ дка, Флинт Макс 75 ВГ – 0,02 % срещу брашнеста мана.

Сливовите насаждения се пръскат със Сигнум (45 г/дка) срещу ръжда и Хорус 50 ВГ (45 г/дка) срещу кафяво гниене и с с един от препаратите - Карповирусин (100 мл/дка), Мадекс Топ (10 мл/дка), Дипел ДФ (50-150 г/дка), Синеис 480 СК (20-37,5 мл/дка), Делегат 250 ВГ (30 г/дка), Авант 150 ЕК (33,3 мл/дка), Дека ЕК (30 мл/дка), Деклайн 2,5ЕК (30 мл/дка), Ламдекс екстра (60-100 г/дка) срещу сливов плодов червей. При голяма плътност на акари и листни въшки се третира с един от препаратите - Валмек (60-96 мл/дка), Аполо 50 СК (40 мл/дка), Нисоран 5 ЕК (0,05 %), Натуралис (100-150 мл/дка) и с Тепеки (14 г/дка), Моспилан (25 г/дка), Клоузър 120 ЕК (20 м/дка, а при силно нападение 40 мл/дка), съответно.

Крушовите насаждения, нападнати от крушови бълхи и дървеница се третират с пиретроиден инсектицид – Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Суми-

цидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка).

Дюлевите насаждения се пръскат с Хорус 50 ВГ (45 г/дка) срещу срещу кафяво гниене, кафяви листни петна и с един от препаратите - Карповирусин (100 мл/дка), Мадекс Топ (10 мл/дка), Дипел ДФ (50-150 г/дка), Синеис 480 СК (20-37,5 мл/дка), Делегат 250 ВГ (30 г/дка), Авант 150 ЕК (33,3 мл/дка), Дека ЕК (30 мл/дка), Деклайн 2,5ЕК (30 мл/дка), Ламдекс екстра (60-100 г/дка) срещу плодов червей.

Кайсиевите насаждения се пръскат с пиретроиден инсектицид – Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка) срещу източен плодов червей, анарзия, калифорнийска щитоносна въшка, листозавивачки и с един от препаратите - Валмек (60-96 мл/дка), Аполо 50 СК (40 мл/дка), Нисоран 5 ЕК (0,05 %), Натуралис (100-150 мл/дка) срещу акари.

Черешовите и вишневите насаждения се третират със Силит 544 СК – 125 мл/дка срещу цилиндроспориоза.

В ягодовите насаждения

Ягодовите насаждения, нападнати от коренови хоботници се напръскват с някой от инсектицидите - Децис 100 ЕК (17,5 мл/дка) или друг на база делтаметрин, Моспилан 20 СП (30 г/дка), Натуралис (100 мл/дка) – с поливка, преди това.

Бели листни петна по ягодата е най-широко разпространената и най-вредоносна болест по ягодата. Появява се както по културните сортове, така и по дивите видове ягоди. Причинител на белите листни петна по ягодата е гъбата Mycosphaerella fragariae, която заразява листата и дръжките им, столоните, съцветията, чашелистчтата и рядко плодовете. Проявите на симптомите са най-силни и типични при температура 20-25°C. Силно чувствителни на бели листни петна по ягодата са сортовете Ева Махераух и Мице Шиндлер, а устойчиви - Зенга Зенгана, Белруби, Мадам Муто, Ранна на пазара, Редгаунтлед, Горела, Покахонтас, Кембридж фаворит, Холидей, Шарплес, Бяла ананасова и др.

След обиране на плодовете ягодовите насаждения се пръскат с меден препарат - 1 % бордолезов разтвор, Фунгуран ОН 50 ВП -150-250 г/дка, Шампион ВП - 0,3 %, Капър Кий – 180-300 г/дка срещу белите и червени листни петна.

В малиновите насаждения

След обиране на плодовете насажденията се пръскат с пиретроиден инсектицид – Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка) срещу малинов бръмбар, малиново комарче, малинов агрилус. При нападение от акари се добавя един от препаратите - Валмек (60-96 мл/дка), Аполо 50 СК (40 мл/дка), Нисоран 5 ЕК (0,05 %), Натуралис (100-150 мл/дка).

Обикновеният малинов бръмбар (Byturus tomentosus) се превърна в икономически най-важния неприятел на малината. Напада и къпината, но по-слабо. Повредите се причиняват от възрастното (бръмбарът) и ларвата. Възрастното напада цветните пъпки и цветовете, като повреждa тичинките, плодника и младия завръз, а също нагризва и листата. Ларвата е повредна, тя се храни с вътрешността на плодовете и те червясват.

Малиновите насаждения се пръскат с меден препарат - 1 % бордолезов разтвор, Фунгуран ОН 50 ВП -150-250 г/дка, Шампион ВП - 0,3 %, Капър Кий – 180-300 г/дка срещу листни петна.

В касисовите насаждения

Касисовите насаждения се пръскат 10-12 дни след последното пръскане с пиретроиден инсектицид – Децис 100 ЕК - 7,5 -12,5 мл/дка, Сумицидин 5 ЕК (0,02 %), Афикар 100 ЕК (15 мл/дка), Ефциметрин 10 ЕК (15 мл/дка) срещу стъкленка.

Касисова стъкленка (Synanthedon tipuliformis Cler.) у нас е разпространена повсеместно. Напада касиса и френското грозде. Повредите по летораси достигат над 30-40%. Касисовата стъкленка развива едно поколение годишно. Зимува като гъсеница от различна възраст в ходовете, най-често по двегодишните стъбла. При масово нападение загиват целите храсти. Повредите се забелязват обикновено към края на Юни – средата на Юли. Гъсениците продължават да се хранят до късна есен и при застудяване остават да зимуват в местата на повреда.

След обиране на плодовете насажденията се пръскат с един от препаратите - Валмек (60-96 мл/дка), Аполо 50 СК (40 мл/дка), Нисоран 5 ЕК (0,05 %), Натуралис (100-150 мл/дка) срещу видовете акари

Междуредията в касисовите насаждения се пръскат с Агроксон 500 СЛ (120 мл/дка) и Фузилат Макс 125 ЕК (100-300 мл/дка). Втори път се картират плевелите.

В лозовите насаждения

В лозовите насаждения се води борба срещу маната и оидиума. Тези болести могат да унищожат листната маса преждевременно, вследствие на което добивът чувствително намалява.

Борбата с маната трябва да започне веднага след появяването на леторастите над тировете. При често превалаване и роси се пръска през 3–7 дни за всеки инкубационен период, а при сухо време – преди всяка поливка. Третира се с един от препаратите - Куадрис 25 СК – 0,075 – 0,1 %, Ридомил Голд Комби 45 ВГ – 200 г/дка, Ридомил Голд Р ВГ – 500 г/дка, Ридомил Голд СЛ – 20 мл/дка. Ако желаете да третирате биологично, с цел превенция, преди дъжд или след, тъй като посочените фунгициди не са системни, може да използвате някой меден препарат - 1 % бордолезов– 180 - 300 г/дка разтвор, Фунгуран ОН 50 ВП – 150 - 250 г/дка, Шампион ВП - 0,3 %, Капър Кий– 180 - 300 г/дка. Серенада АСО също е вариант, но действа по-слабо от системните посочени фунгициди.

При контактните фунгициди – Акоидал ВГ – 0,25 %, Азумо 80 ВГ – 400 г/дка, Кумулус – 0,2-0,5 %, Солфо 80 ВГ – 400 г/дка, интервалът между отделните пръскания срещу брашнеста мана трябва да бъде около 7-8 дни, а при системните – Флинт Макс 75 ВГ – 0,016 %, Фоликур 250 ЕВ – 0,04 %, Кустодия 320 СК – 75 мл/дка, Динали 090 ДК – 50-65 мл/дка, Домарк 10 ЕК – 25-30 мл/дка, Династи 25 ЕВ – 40 мл/дка, Луна Експирианс – 12-40 мл/дка, Синстар – 70-80 мл/дка – 12-14 дни.

Продължава борбата с причинителите на икономически най-важните болести по плододяващите лозя. През този период, освен по листата, видими признаци на инфекция от мана могат да се констатират и по ресите и гроздовете. Цветовете и младите завързи се покриват със сиво-белезникав спорообразуващ налеп, потъмняват и изсъхват. При късно заразяване, когато зърната са наедрели, се появява друга форма на болестта – ка-

фяво гниене. Откъм дръжката на зърната се наблюдава кафява некроза с характерни двойни вдлъбвания, които постепенно нарастват и довеждат до засъхване, мумифициране и окапване. Ненапръсканата ягорида може да се заразява до омекване при прошарването на зърната. Това налага последното пръскане да се проведе, когато зърната достигнат големина колкото грахово зърно.

Препоръчват се профилактични третирания преди спорообразуване на патогена и преди падане на дъжд. Определянето на пръсканията се извършва на базата на инкубационни периоди. Те се изчисляват съобразно ефективната температура, която е равна на разликата от средноденонощната и 7,9 ^{o}C, което е биологичната нула, при която паразитът не се развива. Един инкубационен период продължава до набиране на сума от ефективни температури, равна на 61 ^{o}C. Изчисляването на всеки инкубационен период започва при наличие на дъжд или роса, най-малко в течение на 2 часа. Препоръчва се провеждане на профилактични третирания срещу мана на всеки 4-5 листа нов прираст.

Третира се с един от препаратите - Куадрис 25 СК – 0,075 – 0,1 %, Ридомил Голд Комби 45 ВГ – 200 г/дка, Ридомил Голд Р ВГ – 500 г/дка, Ридомил Голд СЛ – 20 мл/дка. Ако желаете да третирате биологично, с цел превенция, преди дъжд или след, тъй като посочените фунгициди не са системни, може да използвате някой меден препарат - 1 % бордолезов– 180 - 300 г/дка разтвор, Фунгуран ОН 50 ВП – 150 - 250 г/дка, Шампион ВП - 0,3 %, Капър Кий– 180 - 300 г/дка. Серенада АСО също е вариант, но действа по-слабо от системните посочени фунгициди.

Оидиумът също причинява повреди по гроздето. Най-големи са пораженията през периода на цъфтежа, оформянето на зърната и наедряването на ягоридата. Нападнатите зърна се покриват със сиво-бял налеп, който излъчва слаба миризма на развалена риба. Под налепа се виждат малки некротични петна, където е преустановено нарастването на ципата. Вследствие на това зърната се напукват.

Пръска се веднага след прецъфтяване и 12–14 дни след това. Не се допуска по зърната да се развие масов налеп, защото тогава борбата се провежда много трудно и лекуването на гроздето е почти невъзможно. Може да третирате с един от следните препарати - контактни фунгициди – Акоидал ВГ – 0,25 %, Азумо 80 ВГ – 400 г/дка, Кумулус – 0,2-0,5 %, Солфо 80 ВГ – 400 г/дка, системни – Флинт Макс 75 ВГ – 0,016 %, Фоликур 250 ЕВ – 0,04 %, Кустодия 320 СК – 75 мл/дка, Динали 090 ДК – 50-65 мл/дка, Домарк 10 ЕК – 25-30 мл/дка, Династи 25 ЕВ – 40 мл/дка, Луна Експирианс – 12-40 мл/дка, Синстар – 70-80 мл/дка.

Започва борбата срещу сиво гниене. Химичен контрол се провежда при влажно и дъждовно време непосредствено след прецъфтяването, след градушки, при наедряване на зърната, но преди затваряне на гроздовете, при избистряне и прошарване на зърната с някои от препаратите – Суич 62.5 ВГ (100г/дка), Фолпан 80 ВДГ (0,15 %) или друг препарат с активно вещество фолпет. От биофунгицидите се препоръчват Поливерсум (50-100 г/дка) и Серенада Асо СК (400 мл/дка).

Химичните третирания трябва да приключат 2–3 седмици преди беритбата, като е добре да се извършва редуване на препарати с различен биохимичен механизъм на действие, тъй като се появяват устойчиви спрямо пестициди раси на патогена.

Продължава борбата с второто поколение на шарения гроздов молец. ПИВ за второ поколение е 6-7 яйца или гъсеници на 100 ягориди и гроздове за десертни сортове и 10-12 – за винени сортове.

Срещу яйчния стадий се прилагат препарати с овоцидно действие. Най-добри в това отношение са хормоналните инсектициди – инхибитори на хитиновия синтез, ювеноиди и други, като Мимик СК – 90 мл/дка, Кораген 20СК – 15-27 мл/дка. Тези препарати действат и на младите гъсеници, което ги прави подходящ първи избор за следващия етап – третиране срещу гъсениците, тъй като по това време има и много яйца.

ISSN 2815-522X

Срещу гъсениците се използват контактни инсектициди от всички групи, като Афикар 100 ЕК – 25 мл/дка, Дека ЕК – 40-60 мл/дка, Децис 100ЕК – 12.5-17.5 мл/дка, Ламдекс екстра –100 г/дка, Кеду – 40 мл/дка, Кораген 20 СК – 15-27 мл/дка, Метеор - 0,07-0,09 %, Волиам – 18-30 мл/дка, Циперфор 100 ЕВ – 25 мл/дка, Циклон 100 ЕВ – 25 мл/дка, Шерпа 100 ЕВ 25 мл/дка.. Третирането да се проведе във фаза “черна главичка” на яйцата. При по-висока плътност за всяко от поколенията са необходими поне две третирания.

От биологичните средства за борба с гроздовите молци, срещу яйцата може да се използват паразити от род Trichogramma в норма 80 000 - 100 000 броя на 1 декар, колонизирани 3-кратно срещу всяко поколение. Срещу гъсениците - бактериални препарати на база Bacillus thuringiensis - Дипел ДФ – 50-100 г/дка, Дипел 2Х – 100 г/дка, Форей 48 СК – 250-400 мл/дка, Рапакс – 100-200 мл/дка, както и препаратите получени при ферментацията на микроорганизми Милсах, Спинлаи, Тулга 480 СК – 15,8-20 мл/дка, Синеис 480 ЕК (спинозад) – 4-18 мл/дка.

Още по темата:

Брашнести мани по овощните видове с причинители от род Podosphaera

Неприятели по малина

Растителнозащитни грижи за лозата през юни

Устойчивост в лозарството и методи за контрол на гроздови молци